

Rozvojové krajiny a novoindustrializované krajiny (dve generácie ANIC, BRICS, NEXT 11)

ANIC – Formovanie skupiny krajín, ktoré sú označované ako ázijské novoindustrializované krajiny (Asian new industrialized countries, ANIC, Asian Tigers, Asian Dragons), je spojené so všeobecnejším procesom presunu ťažiska dynamiky ekonomického rozvoja z atlantickej do ázijsko-pacifickej zóny, ktorý sa začal v 60. rokoch a nadobudol na intenzite v 70. a 80. rokoch dvadsiateho storočia. ANIC sú charakterizované ako krajiny, ktoré sa vyčlenili z rozvojových krajín a boli schopné v relatívne krátkom čase podstatne zmenšiť alebo odstrániť rozdiely v úrovni ekonomickej výkonnosti a ekonomického rozvoja v porovnaní s rozvinutými ekonomikami. Prvá generácia ANIC zahŕňa Kórejskú republiku, Taiwan, Hong-Kong a Singapurskú republiku. O niekoľko rokov neskôr sa k tejto skupine krajín približujú dynamikou industrializácie a obchodnej expanzie ďalšie krajiny juhovýchodnej Ázie, tvoriace druhú generáciu ANIC: Thajské kráľovstvo, Malajzia, Indonézia a Filipínska republika.

Medzi faktory, ktoré iniciovali a akcelerovali ekonomický rast v krajinách ANIC, sa zaraďujú špecifiká východoázijskej kultúry (disciplína, úcta k autoritám, povedomie spolupatričnosti, šetrnosť, pracovitosť, podnikavosť, úcta k vzdelaniu), špecifické historické podmienky (koloniálna minulosť, povojnová rozvojová pomoc zo strany USA, priaznivé vonkajšie ekonomické podmienky v 60. a 70. rokoch), špecifická symbióza trhu a štátu (ceny tovarov, služieb, kapitálu a menové kurzy určované trhom a korešpondujúce s medzinárodnými reláciami/aktívna hospodárska politika v oblasti budovania infraštruktúry, v oblasti riadenia priemyselného rozvoja, rozvoja technológií a kvalifikácie), exportne orientovaná stratégia rozvoja (export-led development). Dynamika ekonomického rastu v krajinách ANIC sa vyznačuje svojim dlhodobým charakterom, čomu nasvedčuje schopnosť týchto ekonomík odolávať vplyvom cyklického vývoja, resp. schopnosť relatívne rýchleho prekonávania dôsledkov recesií (ako to bolo napr. v prípade Ázijskej finančnej krízy v roku 1997, alebo globálnej recesie v rokoch 2008-2009). Krajiny ANIC aktívne participujú na procesoch ekonomickej integrácie v ázijsko-pacifickom regióne (APEC, ASEAN).

BRICS je skratka asociácie piatich najväčších rozvíjajúcich sa, resp. novoindustrializovaných ekonomík (Brazília, Ruská Federácia, India, Čínska ľudová republika a Juhoafrická republika), ktoré sú súčasťou G-20 a významne ovplyvňujú dianie v regionálnom i globálnom meradle. Ide o krajiny, v ktorých žije cca 42% svetovej populácie, pričom ich aktuálny makroekonomický produkt predstavuje cca 20% svetového HDP a podľa odhadov Medzinárodného menového fondu disponujú kombinovanými rezervami v objeme cca 4 biliónov USD.

Pôvodne výraz BRIC použil v roku 2001 analytik Goldman Sachs Jim O'Neil na označenie skupiny krajín, ktorých podiel na svetovom HDP signifikantne vzrastie v prvej dekáde 21. storočia. V nasledujúcich rokoch sa na báze sporadických rokovaní ministrov zahraničných vecí vytvorilo neformálne zoskupenie BRIC, ku ktorému sa v

roku 2010 pripojila Juhoafrická republika. Prvé stretnutie ministrov zahraničných vecí Brazílie, Ruskej federácie, Indie a Číny v septembri 2009 znamenalo začiatok série stretnutí na najvyššej úrovni, ktoré v júni 2009 vyústili do prvého formálneho summitu BRIC v ruskom Jekaterinburgu. Rozhovory predstaviteľov krajín BRIC boli v súvislosti so súdobou globálnou recesiou zamerané na zlepšenie globálnej ekonomickej situácie, možnosti reformovania globálnych finančných inštitúcií, ako aj na možné spôsoby budúcej hospodárskej a politickej spolupráce zúčastnených krajín. Od roku 2010 sa konajú pravidelné summity BRICS na ročnej báze. Fórum BRICS ako nezávislá medzinárodná organizácia, podporujúca hospodársku, politickú a kultúrnu spoluprácu zúčastnených krajín, oficiálne vzniklo v roku 2011. Vzájomné vzťahy krajín BRICS sa vytvárajú na báze vzájomného nezasahovania, rovnosti a vzájomnej prospešnosti.

Na piatom summite BRICS v juhoafrickom Durbane v marci 2013 sa predstavitelia zúčastnených krajín dohodli na vytvorení globálnej finančnej inštitúcie, ktorá by predstavovala protiváhu Medzinárodného menového fondu a Svetovej banky. Na základe tejto dohody bola v júli 2015 vytvorená Nová rozvojová banka (New Development Bank, NDB, pôvodne BRICS Development Bank), ktorá sídli v čínskom Shanghai a ktorej úlohou je podľa dohody o NDB „mobilizovať zdroje na projekty budovania infraštruktúry a udržateľného rozvoja v krajinách BRICS a iných novoindustrializovaných alebo rozvíjajúcich sa krajinách.“

Veľký záujem o členstvo v asociácii deklarovali Indonézia a Turecko, medzi ďalších potenciálnych budúcich členov možno zaradiť i Egypt, Argentínu, Irán, Nigériu, Sudán, Sýriu a Bangladéš.

NEXT 11 - Next Eleven (N-11) je názov pre skupinu jedenástich ekonomík, ktoré majú podľa analytika Goldman Sachs Jima O'Neilla veľký potenciál stať sa v 21. storočí popri krajinách BRICS najvýkonnejšími ekonomikami sveta, pričom niektoré z nich sa môžu stať rivalmi krajín G7. Kritériá na základe ktorých bola skupina v roku 2005 vyšpecifikovaná zahŕňali makroekonomickú stabilitu, politickú vyspelosť, kvalitu vzdelávania, otvorenosť voči obchodu a investíciám. Skupina N-11 je pomerne heterogénna, čo sa týka počtu obyvateľov, infraštruktúry a stupňa urbanizácie, energetickej spotreby, kvality podnikateľského prostredia, či aktuálne dosahovaných hodnôt HDP per capita. Zahŕňa Bangladéšsku ľudovú republiku, Egyptskú arabskú republiku, Indonézsku republiku, Iránsku islamskú republiku, Spojené štáty mexické, Nigérijskú federatívnu republiku, Pakistanskú islamskú republiku, Filipínsku republiku, Tureckú republiku, Kórejskú republiku a Vietnamskú socialistickú republiku. Ekonomiky sú v rámci skupiny N-11 kategorizované v troch podskupinách – rozvojové krajiny (Bangladéš, Irán, Nigéria, Pakistan a Vietnam), novoindustrializované krajiny (Egypt, Indonézia, Mexiko, Filipíny a Turecko) a rozvinuté krajiny (Kórejská republika).

Analytici Fidelity Investments neskôr vyčlenili zo skupiny Next Eleven štyri ekonomiky, ktoré ku koncu roka 2011 produkovali 73% HDP celej skupiny N-11. Ide o tzv. ekonomiky MINT – Mexiko, Indonéziu, Nigériu a Turecko.